

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Polityka społeczna w działaniu” Niemcza, 26–27 września 2013 r.

W dniach 26 i 27 września 2013 r. w Niemczy (województwo dolnośląskie) odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Polityka społeczna w działaniu”. Wybór miejsca oraz przebieg konferencji nie były przypadkowe. U podstaw jego organizacji legło bowiem słuszne — jak się okazało — założenie, że odpowiednia formuła i kameralny charakter zbudują dobre forum dyskusji i wymiany poglądów. Była to piąta konferencja zorganizowana w ramach zapoczątkowanej w 2010 r. inicjatywy „Wrocławskich Konferencji o Polityce Społecznej”, stanowiących forum spotkań i dyskusji o problemach współczesnej polityki społecznej.

Zamiarem organizatorów — pracowników Zakładu Polityki Społecznej i Ekonomicznej Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego — było zainicjowanie wydarzenia naukowego, które będzie poświęcone problemowi polityki społecznej w działaniu: projektowaniu, przyjmowaniu i wdrażaniu w praktyce przedsięwzięć z zakresu polityki społecznej. Zadaniem polityki społecznej bowiem jest efektywne rozwiązywanie problemów społecznych, czyli działanie. Podkreślić należy, że te działania, prowadzone w ramach polityki społecznej, są realizowane przez administrację publiczną (rządową i samorządową), organizacje pozarządowe oraz instytucje i osoby prywatne, a dotyczą wielu różnorodnych problemów i kwestii społecznych.

Podstawowy problem badawczy, jaki postawiono przed uczestnikami konferencji, dotyczył sposobów wpływania poszczególnych działań z zakresu polityki społecznej na warunki życia i pracy oraz ukazania korzyści i zagrożeń, jakie mogą przynosić proponowane rozwiązania.

Zaproszenie do udziału w konferencji przyjęły 33 osoby — pracownicy naukowcy krajowych ośrodków naukowych. Prelegenci z odpowiednim wyprzedzeniem przygotowali swoje wystąpienia i udostępniły tematykę innym uczestnikom, co umożliwiło przeprowadzenie żywej dyskusji nad wygłoszonymi referatami.

Dwudniowe wydarzenie zostało podzielone na cztery bloki — sesje tematyczne poświęcone odrębnym aspektom polityki społecznej w działaniu.

Otwierający obrady prof. dr hab. Jacek Sroka, dyrektor Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, przywitał gości w imieniu organizatorów. W krótkim wprowadzeniu podkreślił rolę i wagę działań współczesnej polityki społecznej. Zwrócił uwagę na jej umiejscowienie w ramach polityk publicznych oraz znaczenie, nie tylko jako aktywności na rzecz poprawy położenia materialnego i asekuracji przed żywymi ryzykami, ale również jako działań prorozwojowych, funkcjonalnych w sferze gospodarczej. Wskazał również na potrzebę kształcenia w zakresie polityk publicz-

nych, w tym polityki społecznej, co wiąże się z uruchomieniem przez Instytut Politologii studiów na takim kierunku.

O wygłoszenie wystąpienia inauguracyjnego konferencję został poproszony prof. dr hab. Zdzisław Pisz, kierownik Katedry Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W swoim przemówieniu poruszył temat zawarty w tytule konferencji — polityka społeczna w działaniu. Profesor odwołał się do powojennej historii polityki społecznej w Polsce oraz do aktywności wybranych wybitnych przedstawicieli — pionierów tej dyscypliny. Przywoływał związki polityki społecznej i państwa dobrobytu oraz podkreślał charakter współczesnych reform polityki społecznej. Wskazał także na znaczenie polityki społecznej jako dyscypliny naukowej, ale i działalności praktycznej bardzo często zależnej od uwarunkowań politycznych. Podkreślił tym samym rolę polityków społecznych jako twórców i wykonawców rozwiązań wdrażanych w praktyce.

Prof. dr hab. Zdzisław Pisz był również przewodniczącym sesji pierwszej, w ramach której swoje wystąpienia przedstawiło pięciu prelegentów:

- Dr Stanisław Kamiński z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu przedstawił tematykę *Międzysektorowe mechanizmy realizacji zadań publicznych a polityka społeczna*. W prezentacji poruszył wiele interesujących wątków: porównał zamówienia publiczne, partnerstwo publiczno-prywatne oraz powierzenie realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym. Autor dokonał również ich oceny w kontekście wykorzystania w polityce społecznej.

- Dr hab. Olga Kowalczyk, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, skoncentrowała się na problemie osób z niepełnosprawnościami na obszarze regionu dolnośląskiego, prezentując temat: *Rehabilitacja zawodowa, społeczna i zatrudnienie osób niepełnosprawnych w województwie dolnośląskim*.

- Dr Piotr Frączek, pracownik naukowy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku, kontynuując rozważania prof. Kowalczyk, przedstawił prezentację zatytułowaną: *Polityka społeczna a rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne — efektywność i oczekiwania*. Oboje prelegenci wskazali na trudną sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz omówili rozwiązania praktyczne, które mają wspierać niepełnosprawnych i ich skuteczność. Zaproponowali również zmiany, które wobec niepełnosprawności powinny być wprowadzone w polityce.

- Dr Łukasz Jurek z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu rozszerzył przymyślenia, koncentrując się na tematyce *Społecznych ubezpieczeń od ryzyka niesamodzielnosci: porównanie międzynarodowe*. Ciekawie zaprezentował różne rozwiązania dotyczące ubezpieczenia od niesamodzielnosci i przedstawił rekomendacje dla polskiej polityki społecznej.

- Mgr Marta Buchowiec ze Szkoły Głównej Handlowej na zakończenie sesji zaprezentowała tezy i wnioski związane z problemem *Wpływu transferów składek emerytalnych do sektora otwartych funduszy emerytalnych na wzrost długu publicznego w Polsce w latach 1999-2013*. Kwestia ta, jako niezwykle aktualna, wywołała ożywioną dyskusję, a zainteresowanie uczestników szczególnie wzbudziły symulacje oszacowania wartości długu publicznego w sytuacji nieprzekazywania składek do OFE.

Sesji drugiej przewodniczyła dr hab. Olga Kowalczyk, prof. UE we Wrocławiu. Sesja ta koncentrowała się na wątkach lokalnych polityki społecznej:

- Dr hab. Jerzy Krzyszkowski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego, zaprezentował problematykę *Uwarunkowań aktywnej roli społeczności lokalnej we wspieraniu działań pomocy społecznej*. Podkreślił rolę aktywności, zarówno formalnej, w postaci organizacji pozarządowych, jak i nieformalnej, dla

zapewnienia odpowiedniego wsparcia społecznego. Przedstawił jednocześnie sukcesy i wyzwania stojące przed publiczną pomocą społeczną, będącą podstawową instytucją wsparcia osób, które same nie umieją przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych.

- Dr Justyna Przywojska, pracownik naukowy Uniwersytetu Łódzkiego, zastanawiała się nad rolą *Zarządzania publicznego w lokalnej polityce społecznej*. Program wystąpienia zawierał wiele interesujących wątków, takich jak: decentralizacja polityki społecznej, ewolucja zarządzania w sektorze publicznym w kierunku racjonalności i uczestnictwa (pent–klient–partner), komunikacja z mieszkańcami, urynkowanie procesu świadczenia usług publicznych, współpraca z NGO. We wnioskach podkreśliła „deficyt partnerstwa sprawności zarządzania w sferze spraw społecznych” oraz wypunktowała bariery i słabości występujące w tym obszarze.

- Dr Andrzej Ferens oraz doktoranci: mgr Maciej Olejnik oraz mgr Bartosz Szyja, reprezentujący Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, w bardzo dynamiczny sposób przedstawili prezentację pt. *Ewaluacja lokalnej strategii społecznej. Studium przypadku małej gminy*. Wskazali na istotę przeprowadzania procesów ewaluacji samorządowych dokumentów strategicznych także związanych z obszarem polityki społecznej. Wniosek podsumowujący wyniki badań prelegentów nie jest pozytywny dla lokalnych władz. Jak bowiem stwierdzili, nadal „wiedza z zakresu zarządzania strategicznego jest stosunkowo mało upowszechniona”, a tworzenie dokumentów strategicznych często sprowadza się do przykrego obowiązku, a nie dokumentu pomocnego w rządzeniu.

Rozważania o lokalnych aspektach polityki społecznej wzbogacone o problematykę ekonomii społecznej były treścią sesji trzeciej, której przewodniczył dr hab. Jerzy Krzyszkowski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego. Wypełniły ją trzy wystąpienia:

- Dr Bogusław Kotarba z Uniwersytetu Rzeszowskiego przedmiotem referatu uczynił *Wpływ Karty Nauczyciela na politykę edukacyjną samorządów terytorialnych*. Na podstawie własnych badań ankietowych przedstawił sposób, w jaki polityka władz samorządowych jest zdeterminowana podstawową dla zawodu nauczyciela ustawą. We wnioskach stwierdził, że „Karta Nauczyciela pozbawia samorządy swobody w zakresie zatrudnienia i wynagradzania nauczycieli, generuje wysokie koszty utrzymania szkół, a tym samym uniemożliwia prowadzenie przez samorządy terytorialne elastycznej, dostosowanej do lokalnych uwarunkowań polityki oświatowej”.

- Mgr Joanna Jękot z Uniwersytetu Wrocławskiego zastanawiała się nad wymiarem wielosektorowości polityki społecznej w prezentacji *Współczesna polityka społeczna, czyli wsparcie organizacji pozarządowych w zakładaniu spółdzielni socjalnych jako przedsiębiorstw działających w gospodarce wolnorynkowej*. Podkreśliła istotę ekonomii społecznej. Za przykład funkcjonowania i roli jednostki z tego sektora posłużyła spółdzielnia socjalna MasterPunkt z Poznania, prowadzona przez osoby niepełnosprawne. Celem jej działalności są działania polegające na adaptacji technologii informatycznej i informacji „życia codziennego” do potrzeb osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób niewidomych i niedowidzących. Przywołała także przykład spółdzielni FIGA z Łodzi prowadzącej mały lokal gastronomiczny.

- Dr Anna Kołomycew z Uniwersytetu Rzeszowskiego wskazała na interesujące wątki problemu *Przedsiębiorczości społecznej jako narzędzia aktywizacji młodzieży*. W pierwszej części wystąpienia zastanawiała się nad młodzieżą w Polsce i jej problemami, aby później przejść do kwestii znaczenia ekonomii społecznej. Wnioski sformułowane przez prelegentkę nie są optymistyczne — dostrzega ona istnienie niebagatelnych

luk: polityki młodzieżowej (działania dotyczące młodzieży są rozbite na poszczególne sektory) oraz systemu ekonomii społecznej (realizowanie działań w oparciu o projekty systemowe regionalnych ośrodków polityki społecznej). A przede wszystkim, jak stwierdziła, „w dalszym ciągu brakuje postrzegania sektora ekonomii społecznej jako obszaru aktywizacji i angażowania się młodych ludzi”.

Pierwszy dzień konferencji zakończyła ożywiona dyskusja podsumowująca wszystkie aspekty i problemy będące przedmiotem obrad.

Drugiego dnia przewidziano jedną sesję (czwartą) z pięcioma wystąpieniami. Przewodniczyła jej dr hab. Katarzyna Zamorska, kierownik Zakładu Polityki Społecznej i Ekonomicznej Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zaprezentowano następujące wystąpienia:

- Dr Arkadiusz Durasiewicz z Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie rozważał problematykę *Roli flexicurity w godzeniu życia zawodowego i rodzinnego*. Wskazał na główne uwarunkowania społeczno-gospodarcze idei *flexicurity* w Unii Europejskiej, a także aktualne definicje oraz przykłady implementacji *flexicurity* w krajach UE. Przedstawił rolę modelu *flexicurity* w odniesieniu do instytucji opiekuńczo-wychowawczych (na podstawie wyników pilotażowego badania ankietowego na temat warunków zatrudnienia kadry przedszkolnej i placówek opiekuńczych). Jednym z głównych wniosków z przeprowadzonego badania jest stwierdzenie, że „występuje formalnie niski stopień elastyczności systemu instytucjonalnej opieki nad dziećmi, co powoduje, że jest on nieelastycznym miejscem do pracy dla osób chcących łączyć obowiązki zawodowe z wychowywaniem własnych dzieci”.

- Dr Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za kwestię istotną uznała problem *Roz-*

wiązań dotyczących zasiłku dla bezrobotnych w Polsce w latach 1990–2013. W sposób syntetyczny wskazała na zmiany w zakresie zasad przyznawania zasiłku osobom bezrobotnym od początku transformacji. Dokonała także oceny tych rozwiązań.

- Dr Joanna Plak z Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie skoncentrowała się na tematyce *Niepełnosprawności seniorów — wyzwania dla polityki społecznej*. Interesująco przedstawiła problematykę diagnozowania niepełnosprawności i niesprawności seniorów, a także działań na rzecz osób starszych oraz przedstawiła katalog postulatów dla polityki wobec niepełnosprawnych seniorów.

- Dr Marta Gębska z Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie w swojej prezentacji przedstawiła problematykę: *Polityka zdrowotna w działaniu globalnych organizacji międzynarodowych na przykładzie Banku Światowego*. W nawiązaniu do Milenijnych Celów Rozwoju wskazała na główne cele w zakresie zdrowia, wyżywienia i kwestii populacyjnych. Podkreśliła znaczenie zwiększenia pomocy finansowej na rzecz zdrowia, a także postępu w zakresie produkcji leków i ratowania życia ludzi, ale wykazała również, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w kwestii ochrony zdrowia.

- Mgr Wojciech Duranowski z tego samego ośrodka naukowego, kontynuując wątek międzynarodowy, przedstawił uczestnikom konferencji problematykę *Kryzysu mikrokredytu jako instytucji pro-społecznej na przykładzie stanu Andhra Pradesh (Indie)*. Stawiając jako wstępne pytanie badawcze, czy mikrokredyt można traktować jako instytucję pro-społeczną, w podsumowaniu sformułował odpowiedź-wniosek: „W świetle aktualnych badań mikrokredyt w stanie Andhra Pradesh jest narzędziem finansowym nastawionym na maksymalizację zysków MFI (czyli instytucji mikrokredytowych — przyp. aut.). Mimo deklarowanych idei empowermentu kobiet i walki

z ubóstwem cele prospołeczne nie są istotne w działalności tych organizacji”.

Ostatnia sesja zakończyła się dyskusją oraz podsumowaniem konferencji dokonanym przez dr hab. Katarzynę Zamorską, która stwierdziła, że wiele poruszonych wątków będzie z pewnośc inspiracj do zorganizowania spotka w kolejnych latach, a tym samym zaprosiła do uczestnictwa w konferencji w następnym roku.

Warto podkreślić, że konferencja została zorganizowana przez Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Oddział Dolnośląski Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Wydarzenie honorowym patronatem objął Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Rafał Jurkowlaniec, finansowe wsparcie zaś, poza Instytutem Politologii i PTPS, zapewniło Towarzystwo Edukacji Obywatelskiej.

Marta Makuch, Dorota Moroń

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Absolwent na rynku pracy” Wrocław, 8 października 2013 r.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Absolwent na rynku pracy” odbyła się 8 października 2013 r. w Auli Leopoldina w gmachu głównym Uniwersytetu Wrocławskiego. Organizatorem przedsięwzięcia był Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Głównym celem konferencji była wieloaspektowa analiza sytuacji absolwentów na rynku pracy zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym, a także próba wypracowania propozycji rozwiązań wspierających ludzi młodych na rynku pracy.

Konferencja została objęta honorowym patronatem: Ministra Pracy i Polityki Społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbary Kudryckiej, Marszałka Województwa Dolnośląskiego Rafała Jurkowlanica oraz JM Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego Marka Bojarskiego.

Przemówienia inauguracyjne wygłosili JM Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. Marek Bojarski oraz dyrektor Instytutu Politologii prof. dr hab. Jacek Sroka. Odczytany został również list Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego

Radosława Mołonia skierowany do uczestników.

W dwóch sesjach konferencyjnych wystąpiło 13 zaproszonych gości reprezentujących ośrodki naukowe, instytucje publiczne oraz organizacje zajmujące się problematyką rynku pracy.

W sesji pierwszej, prowadzonej przez prof. dr. hab. Jacka Srokę, referaty przedstawił:

- Tomasz Jegier z Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, który w imieniu Sekretarza Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, dr. hab. Jacka Męciny, przedstawił główne założenia *Nowych rozwiązań dla młodych w świetle inicjatyw europejskich*.

- Prof. dr hab. Mirosław Grewiński z Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie zastanawiał się nad problemem: *Polityka społeczna na rzecz młodzi w Polsce — w kierunku kontraktacji usług rynku pracy?* na przykładzie projektu „Kadry dojrzałe do zmian”.

- Bartłomiej Banaszak, Rzecznik Praw Absolwenta, tematem wystąpienia uczynił